

magasan kutatható égetőtérből álló rendszert pozitíva bontva részleteiben tudtuk vizsgálni, dokumentálni. A batidai edényégető kemence ipartörténeti jelentőségű, hiszen jelentős adatokkal szolgál az Árpád-kori edényművesség kutatásához.

A gazdag leletegyüttes alapján a települést a honfoglalást követő évtizedekben alapíthatták, amelyre bizonyíték a bordás nyakú palackok és néhány honfoglalás kori veret előkerülése. E 10–11. századi korszak telepjelenségeinek előkerülése igen lényeges a környék múltjának szempontjából. A települést a megújítások alapján huzamosabb ideig lakhatták. Számos esetben már felhagyott kerítőárkokban, épületekben alakítottak ki sütőkemencéket, füstölőket, de gyakori volt a 4–8 kemenéből álló kemencebokor is. A falusias település használatának vége talán a 12. századig bizonyítható. Részletesebb képet a leletek feldolgozása után kaphatunk.

Az ásatás volumenét jól mutatja a területről begyűjtött nagy mennyiségű földminta (3600 kg). Az előzetes vizsgálatok alapján az avar kori és Árpád-kori település különböző jelenségeiből gyűjtött anyagmintában jelentős mennyiségű gabonanyommaradvány került kiiszapolásra.

A feltárómunka zárásaként 2012. december 11-én Pethe Mihály geofizikus, az ELTE geofizikai tanszékének munkatársa archaeomágnes méréseket végzett a területen. A mérést és mintavételt Árpád-kori objektumokon végeztük. Így vizsgáltuk az SNR 722 edényégető kemence tüztérét és az SNR 907 kemence platniját. Az SNR 722 tüztér alsó részén és oldalán 11 pontot, a 907 platnin 13 pontot mértünk be. Az eredmények reményeink szerint pontosítani fogják az Árpád-kori település belső kronológiáját.

A feltárásunk összképe alapján egyértelművé vált, hogy a korábbiakban külön kezelt Hódmezővásárhely 17. (55301) és 197. (55439) lelőhelyeket egy egységes lelőhelyként kell kezelni. A feltárás során a lelőhely területét 90–95%-ban feltártnak tekinthetjük. Egyedül a műút átellenes, K-i oldalán lehet számítani szórványosan újabb objektumok előkerülésére.

Munkatársak: Varga Sándor ásatásvezető, Gyűrösi Timea, Harasztai László, Miklós Eszter, Pópitay Dániel régészek, Bóka Péter, Donka Gergely, Gábor László, Nagy Norbert, Olgay János, Szilágyi Katalin, Takács Gábor technikusok.

HARASZTAI LÁSZLÓ – PÓPITAY DÁNIEL – VARGA SÁNDOR

92. Hódmezővásárhely, Csomorkány határa (Csongrád megye) Ő, Sza, Á, Kk

2013. november 5-én a Csomorkányi templomrom látogatobart fejlesztése és tanösvény létesítése megnevezésű beruházást megelőzően, az előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum munkatársaival együttműködve.

Csomorkány, templomrom (KÖH 1516): A templomrom környéke gyeppel borított, így felszíni vizsgálatra nem volt alkalmas.

Csomorkány (KÖH 1539) és Csomorkányi lapos (KÖH 55588): A területről őskori, szarmata, Árpád-kori és késő középkori leleteket gyűjtöttünk. Mivel a két lelőhely közt a bejárást során nem találtunk üres sávot, egy lelőhellyé történő összevonásuk indokolt.²⁸

Csomorkányi lapos II. (KÖH 55589): A lelőhelyről a mostani bejárást során egy pattintott kőeszköz került elő.

Munkatársak: Parditka Györgyi (MNM NÖK), Tóth Katalin, Csányi Viktor (TJM).

HARKAI ISTVÁN

93. Hódmezővásárhely határa, É-i elkerülő (Csongrád megye) Ő, Sza, Á, Kk

2013. november 11-én és 12-én a 47-es sz. főút Hódmezővásárhely É-i elkerülő megnevezésű beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást a szegedi Móra Ferenc Múzeum és a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum munkatársaival együttműködve.

Terepbejárára a vizsgálandó szakasznak több mint fele volt alkalmas. Tizenkét, korábban már ismert régészeti lelőhelyet tudtunk azonosítani (KÖH 58621, 56186, 56669, 55397, 55398, 56505, 55399, 56667, 55400, 56672, 56600, 56691), melyek közül több lelőhely összevonása vált indokolttá (KÖH 56186 és 56669, 55397 és 55398, 55400, 56672, 56667 és 55399).

A felszíni vizsgálat eredményeképpen 2, korábban ismeretlen régészeti lelőhelyet is lokalizáltunk: *Oravecz-tanya (KÖH 85179) és Sárkány-tanya (KÖH 85181)*.²⁹ A lelőhelyekről őskori, szarmata, Árpád-kori és késő középkori leletek kerültek elő.

Munkatársak: Parditka Györgyi, Bedő Valér (MNM NÖK); Bede Ádám (MFM); Tóth Katalin, Csányi Viktor, Göbölös Mihály (TJM).

HARKAI ISTVÁN

94. Hódmezővásárhely határa, 47-es sz. főút (Csongrád megye) Ő, Sza, A, Á, Tő

2013. november 26-án és 28-án a 47-es sz. főút 11,5 tonnás burkolat-megerősítése a 173+780–195+880 km szelvények között megnevezésű beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást a szegedi Móra Ferenc Múzeum és a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum munkatársaival együttműködve.

A tervezett beruházás Hódmezővásárhely és Székkutas külterületén kerül megvalósításra.

Hódmezővásárhely területén 4, korábban már ismert régészeti lelőhelyet tudtunk azonosítani (KÖH 55636, 55637, 55640, 55764), melyek közül 3 lelőhely (KÖH 55636, 55637, 55640) területe jelentősen, egy lelőhely (KÖH 55764) pedig kis mértékben megnőtt.

Arany-temető-dűlő (KÖH 86901): A felszíni vizsgálat során a beruházási terület Hódmezővásárhely felőli végén egy korábban ismeretlen régészeti lelőhelyet azonosítottunk, illetve egy régészeti érdekű területet Hódmezővásárhely, Sőház-oldal határozottunk meg. A lelőhelyekről őskori, szarmata, népvándorlás kori, avar, Árpád-kori és török kori leleteket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Bedő Valér (MNM NÖK); Bede Ádám, Paluch Tibor (MFM); Tóth Katalin, Csányi Viktor (TJM).

HARKAI ISTVÁN

²⁸ A régészeti lelőhelyek Közhiteles Nyilvántartásában az összevont lelőhely Csomorkány néven, az 1539 azonosítószámán szerepel.

²⁹ A régészeti lelőhelyek Közhiteles Nyilvántartásában a lelőhely összevonásra került, és a Kenyere-ér, Bereczki-tanya néven, az 56669 azonosítószámán szerepel.